

Jus Canonicum In V. Libros Decretalium Distributum

novâ Methodo explicatum, Omnibus Capitulis Titulorum (qui in Antiquis, & novis Libris Decretalium continentur) promiscuè & confusè positis, in ordinem doctrinæ digestis. Adjunctis Aliis Quæstionibus Connexis, Quæ Ad Plenam Cujusque Tituli, Aut Materiæ Cognitionem, Et Expositionem Pertinent. ...

Respondens Libro tertio Decretalium, In Quo De Obligationibus, Beneficiis, Aliisque Juribus Clericorum saecularium, & Regularium agitur ...

Pirhing, Ehrenreich

Dilingae, 1676

Titulus XXXV. De Statu Monachorum, & Canonorum Regularium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98275](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98275)

Quomodo commutetur votum professionis ad Terram sanctam? *n. 33.* Non potest Episcopus vovere longam peregrinationem, nisi cum hac tacita conditione, si S. Pontifex licentiam dederit, ad quam petendam, vi voti sui, est obligatus, *n. 34.* Votum mixtum, sive partim personale, partim reale, quale est peregrinationis, recte commutatur in alia opera, personalia, vel realia, *n. 35.* Cessante causâ finali, principali, & intrinsecâ, cessat etiam obligatio voti, *nu. eod.* Quæ sit causa finalis principalis cuiuscunque voti? *n. 36.* Commutatio, aut relaxatio voti peregrinationis in Terram sanctam, spectat ad solum Papam, vel ad illos, quibus ea à Papâ specialiter est commissa, *num. 37.* Prædictum votum non debet commutari, si vovens est habilis ad eundem, etsi inhabilis ad pugnandum, si suo consilio potest prodesse exercitui, vel secum ducere bellatores, *num. 38.* Viri, etiam sine consensu uxorum, edere possunt votum peregrinationis in subsidium Terræ sanctæ, *num. 39.* Cum Clerici censeantur inhabiles ad pugnandum, ideo magis expedit, ut votum peregrinationis in Terram sanctam redimant, quàm ut ad illud exequendum cogantur: nisi consilio, vel officio prædicationis prodesse, vel secum bellatores adducere possint, *nu. 40.* Prælati Regulares olim tenebanturolvere vigesimam partem reddituum, in subsidium Terræ sanctæ, eamque secum adferre, si Ecclesiæ eorum ob absentiam graviter non læderentur, & ipsi erant utiles consilio, vel officio prædicationis: imò tenebantur implere, si votum hoc ediderunt, *n. 41.* Hodie verò, neque Prælati Sæculares, neque Regulares, possunt tale votum edere, sine licentia Papæ, vel Episcopi sui, *n. 42.*

SERIES CAPITULORUM.

IN ANTIQUIS.

c. 1. n. 22.

c. 2. n. 30. & duob. seqq.

c. 3. n. 1.

c. 4. n. 27. & seq.

c. 5. n. 9.

c. 6. num. 13. & quatuor seqq.

c. 7. n. 33. & duob. seqq.

c. 8. n. 10. & seq.

c. 9. n. 37. & trib. seqq.

c. 10. n. 18. & trib. seqq.

c. 11. & ult. num. 41 & seq.

IN SEXTO.

c. unic. num. 2. & quinque

seqq.

TITULUS XXXV.

DE STATU MONACHORUM, ET CANONICORUM Regularium.

§. I. *Quenam Jure communi Canonico statuta sunt circa Monachos, & Canonicos Regulares?*

In primis Monachi, aliique Regulares Jure communi Canonico, seclusis exemptionis privilegijs, subiecti sunt Episcopis, ad quos correctio disciplinæ spectat. Unde Episcopus non debet gravare Monasteria, nisi causâ disciplinæ, & correctionis: nec debet ea, quæ Monachis oblata sunt à fidelibus, sibi vendicare, *n. 1.* Quamvis Monasteria Episcopo subiecta, sint exempta à Lege Diocesana, non tamen à Lege jurisdictionis Episcopi, nisi speciale privilegium habeant: imò neque à Lege Diocesana, si habeant Capellas sibi incorporatas, *n. 2.* Quanam præterea statuta sunt circa Monachos? *nu. 3.* Non potest aliquid accipi pro susceptione ad probationem, vel professionem: quamvis aliquid accipi, vel exigi possit pro sustentatione personæ, si Monasterium sit inops, & Regula Ordinis id permittat, vel consuetudo, *nu. 4.*

Monachi, & alij Religiosi non possunt habere peculium, sive proprium patrimonium, de quo disponere possint, sine dependentia à Superiore: possunt tamen habere peculium latè sumptu, quoad administrationem, & usum facti dependentem à voluntate Superioris, & ab eo revocabilem, *nu. 5.* An concedi possint bona stabilia simplici Religioso à Superiore ad administrationem, seu usum, ab ipsius voluntate dependentem, & revocabilem, post Concil. Trident. *nu. 6.* Monachi non debent soli, sine Socijs habitare in Parochialibus Ecclesijs, *n. 7.* Priores Conventuales, qui per electionem Capituli constituuntur, non possunt amoveri, sine iusta causa, *n. eod.* Quid præterea statutum sit circa Monachos de vestibus eorum, item de paupertate, de silentio servando, de cibis, & abstinentia à carnibus? *n. 8.* Quibus administrationes, & officia comitenda sunt, & quales esse debeant, & an possint ad votum Prælati revocari? *nu. 9.* Qualis debet esse Prior claustralis? *nu. 10.* An, & quâ ratione Abbas possit dispensare, cum Monacho super habenda proprietate? *cit. num. 10.* Religiosus proprietarius, post mortem sepeliendus est extra Monasterium, imò etiam ex ipsa Ecclesia projici debet, *cit. n. 8. & 11. §. II.* *Quenam præterea Jure Canonico statuta sunt circa Monachos, & Canonicos Regulares, vel alios etiam Religiosos?*

Cistercienses, qui declinaverunt à primæ institutione, debent ad illam redire: & qui illis adhaeserunt, eorum modo, vivere tenentur, *nu. 12. & 13.* Si disciplina collapsa sit in aliqua Religione, possunt Superiores reformationem instituere, *nu. 14.* Privilegium concessum Religiosis, ob specialem rationem v. g. ob strictam vitam illorum, si ab eo vitæ instituto recedant, amittitur, *n. 15.* Potest totus Conventus, aut Monasterium se transferre ad altiorum Ordinem, saltem cum licentia Ordinarij, *n. eod.* Canonici Regulares in Ecclesijs Parochialibus, seu Curis præfici possunt, *nu. 16.* Olim poterant Monachi Parochijs, & animarum curæ præfici, si id Ecclesiæ necessitas, aut utilitas postularet: postea verò hoc immutatum fuit, quoad Monachos: non autem quoad Canonicos Regulares. Verùm Jure novo nec Monachi, nec Canonici Regulares, nec alij Religiosi ad Ecclesias parochiales, vel alias curatas sæculares, nisi Monasterijs sint unitæ, sine Papæ dispensatione assumi possunt, nec in perpetuum, nec ad tempus, *n. 17.* Interdicitur etiam Monachis nigris superfluis ornatus, cultus vestium, & excessus in cibis, & potibus, equis, & lectis, & præscribitur modus, ac forma habitum Monasticum deferendi. 2. Præcipitur, ut singulis mensibus, saltem semel confiteantur, & in prima Dominica communicent. 3. Ut vulgari sermone Regula in Capitulo exponatur. 4. Prohibentur Monachis aucupia, & venationes, & ne eis interlint, nec aves, aut canes venaticos habeant intra Monasterium, & hæc habent locum etiam in Canonicijs Regularibus, & alijs Religiosis, *num. 19.* Quam penam incurrant Monachi nigri, non utentes habitu, & vestitu, juxta formam præscriptam? *num. eod.* Item quam penam Monachi, aut Canonici Regulares administrationem non habentes, qui se conferunt ad Curias Principum, animo nocendi suis Prælati, & Monasterijs? *cit. nu. 19.* Et Monachi, qui intra septa Monasterij, armati tenent, sine licentia Abbatum suorum? *n. eod.* Prohibentur.

hibetur etiam, ne Monachi singuli in suis Prioratibus habitare præsumant, n. 20. Prioratus Conventualis non est alicui conferendus, nisi 25. annum attigerit, & debent intra annum Presbyteri fieri, & expressè Religionem esse professi, n. eod. Denique statuitur, ut singuli Monachi, ad monitionem Abbatis, omnes Ordines suscipiant: nisi legitimam excusationem habeant, & in singulis Monasterijs constituantur Magister, qui eos in primitivis scientijs instruat, cit. n. 20.

§. III. De Concilijs, sive Capitulis Provincialibus Regularium celebrandis, singulis triennijs, eorumque correctione, ac visitatione.

In primis statuitur, ut in singulis Provincijs Concilia, seu Capitula, quolibet triennio celebrentur, salvo jure Diocesano, quoad correctiones, visitationes, & procuraciones, nu. 21. Quomodo celebrari debeant hujusmodi Concilia triennialia, & quæ in illis observanda sint? cit. num. 21. & duobus seqq. Et quid novissimè circa hoc statutum sit à Concilio Tridentino? n. 24. Quænam decreta sunt circa visitationem, & correctionem in Capitulis Provincialibus, de his agitur, num. 25. & duobus seqq.

§. IV. De receptione Monialium, & benedictione, seu consecratione illarum.

Quær. 1. Quid Jure Canonico statutum sit circa receptionem Monialium? Resp. In Monasterijs Ordinum non Mendicantium, non debent plures Moniales recipi, quàm sine penuria possint sustentari, aliàs receptio irrita est, nu. 28. Quid circa hoc decretum sit à Concilio Tridentino? n. 29. Quær. secundò. Quid Jure Canonico statutum sit de benedictione, seu consecratione Monialium, & Abbatissarum? Resp. Abbatissæ, quæ solent benedici, intra annum à tempore confirmationis computandum, benedictionem suscipere debent: nisi causa rationabilis excuset, alioquin jure suo excidat, & provisio per illos facièda est, ad quos de jure pertinet, videlicet ad Collegia, seu Capitula, n. 30. Resp. 2. In benedictione, seu consecratione Monialiū illis velum dari solet: quod multiplex est, primum est velum nigrum Professionis, quod datur omnibus Professis, sive virgines sint, sive viduæ: secundum est velum consecrationis, quod solis Virginitus imponitur, n. 31. Sunt & alia vela, quæ dantur Monialibus, quæ enumerantur, cit. n. 31.

§. V. De Clausura Monialium.

Quær. 1. Quid Jure Canonico statutum sit circa clausuram Monialium, quoad egressum illarum ex Monasterijs? Præcipitur Monialibus omnibus, sive expressè, sive tacitè sint professæ, ne à Monasterijs egrediantur: nisi evidenter constet, eas laborare tam gravi, & periculoso morbo, ut non possint cum alijs commorari: quam Constitutionem renovavit Concilium Tridentinum, n. 32. An comprehendantur sub hoc statuto etiam Moniales Conversæ, vel Novitiæ? n. 33. Quær. 2. Quænam sint justæ causæ, ob quas licentia concedi potest Monialibus, egrediendi ex claustris? Resp. Probabilis est, quod non tantum ob causam jure expressam, scilicet, si Monialis laboraret morbo contagioso, seu periculoso alijs: sed etiam ob morbum sibi soli periculosum exire possit à claustris, nu. 34. Præter causam infirmitatis jure expressam, alia causa exeundi à claustris, est magnum, seu periculosum incendium, num. 35. Sunt & aliæ justæ causæ, ob quas licet Monialibus exire à claustris,

Tomus III.

cit. n. 35. Præterea Abbatissæ, vel Priorissæ, quæ ratione Feudi obligantur præstare juramentum fidelitatis alicui Domino sæculari, si per Procuratorem id præstare nequeat, possunt cum honesto comitatu exire, modò præstito juramento, statim revertantur, n. 36. Episcopi verò, si opus sit, per censuras compellant Dominos sæculares, ut in suis Tribunalibus causæ Monialium tractentur per Procuratores, cit. num. 36. Quær. 3. Ad quem pertineat, dare licentiam Monialibus exeundi à claustris? Resp. Episcopus, vel alius Ordinarius loci, qui in eo Episcopalem quasi jurisdictionem habet, potest eam dare, etsi Monasteria Monialium alioquin sint exempta, in Ecclesiis tamen exemptis, etiam necessaria est licentia Prælati Ordinis, num. 37. Ordinarij locorum in subjectis Monasterijs propriâ: in exemptis, Apostolicâ auctoritate, clausuram procurare debent, neque ideo in alijs casibus jurisdictio illis est concessa, n. 38. Quær. 4. Quæ pœnæ sint decreta in Moniales, violantes clausuram, sique cooperantes, vel faventes? Resp. duplex, nempe excommunicationis, & privationis Dignitatum, & Officiorum obtentorum, & inhabilitas ad illa, & alia obtinenda, n. 39.

§. VI. Quid Jure Canonico statutum sit circa clausuram Monialium, quoad ingressum aliarum personarum in earum Monasteria?

Nulli dari debet facultas ingrediendi Monialium Monasteria, nisi ex rationabili, & manifesta causa, & de speciali licentia Superioris, ad quem spectat: quod Decretum innovavit Concil. Trident. n. 4. Non prohibetur ingressus pueris, & puellis, qui necdum usum rationis habent. Quales mulieres sæculares recipi possint in Monasteria, vel non possint, ut ibi habitent? num. 41. Quis locus hic dicatur, & comprehendatur nomine clausuræ, n. 42. Qualis causa esse debeat, ob quam ingressus in Monasteria Monialium conceditur, & quibus personis dari possit? cit. nu. 42. Quis hanc licentiam ingrediendi Monasteria Monialium concedere possit? n. 43. Ea autem debet esse specialis, & in scriptis obtenta, n. eod. An, non tantum ingressus, sed etiam accessus prohibitus sit ad Monasteria Monialium? n. 44. Non ita vicissim graviter prohibitus est ingressus mulierum in Monasteria virorum, sicut prohibitus est ingressus virorum, in Monasteria Monialium, n. 45.

§. VII. Quid Jure Canonico statutum sit circa visitationem Monialium?

Monialium Monasteria non exempta ab Episcopis, potestate ordinariâ: exempta verò auctoritate Apostolicâ delegatâ: alia verò exempta, quæ subsunt Prælati Ordinum exemptorum, per illos, singulis annis visitari, debent, & reformati, num. 46. Similiter mulieres illæ, quæ vulgò Canonica sæculares dicuntur, non exemptæ, per locorum Ordinarios, propriâ, vel ordinariâ: exemptæ verò Apostolicâ auctoritate delegatâ visitentur, n. 47. Quis numerus personarum præscriptus sit, quas Visitatores Monialium secum ducere possint? cit. num. 47. Et quæ sit pœna eorum, qui Visitatores in officio suo impedire præsumunt? n. eod.

SERIES CAPITVLORVM.

IN ANTIQUIS

c. 1. n. 1. & 2. c. 3. n. 12. & trib. seqq. c. 4. n. 11.

c. 2. n. 3. & quatuor seqq.

Hhh hh 2

c. 5.

c. 5. n. 16. & duob. seqq.
c. 6. n. 8. & duob. seqq.
c. 7. n. 21. & duob. seqq.
c. 8. & ult. n. 25. & duob. seqq.

IN SEXTO.
c. unic. in princ. n. 32. 33.

& 34. & 40. §. Sanè;
nu. 28. §. Verum; & §.
Porro; n. 36. & §. ult.
n. 38.

IN CLEMENTINIS.
Clem. 1. n. 19. & 20.
Clement. 2. n. 40. & seq.

TITVLVS XXXVI.

DE RELIGIOSIS DOMIBUS, UT EPISCOPO sint subiecta.

Quenam dicantur propriè Domus Religiosæ?

num. 1.

§. I. Cuinam, spectato Jure Communi, Ecclesiæ, & Monasteria, sint subiecta?

ASSERTIO I. Omnes Ecclesiæ parochiales, eisque annexæ Capellæ, subiectæ sunt Episcopo, in cuius Diocesi sunt sitæ. Unde, si Episcopus dicat, aliquam Ecclesiam in spiritualibus, & temporalibus ad se pertinere, si probet, illam esse in sua Diocesi, eo ipso obinet in spiritualibus: nisi constet, vel probetur illam esse exemptam: non autem in temporalibus, nisi probet etiam, illa ad se pertinere, quod non potest probari per instrumentum, publicam raturam habens, in loco suspecto, n. 2. & 3. Ass. 2. Sicut Ecclesiæ sæculares, ita, & Ecclesiæ, ac Monasteria Religiosorum, Episcopo, in cuius Diocesi sita sunt, subiecta sunt: nisi legitime probetur, illa per privilegium, vel præscriptionem ab ejus jurisdictione esse exempta, num. 4. Censuræ latæ post appellationem, contra appellantem, sunt ipso jure irritæ: item excommunicatio lata contra exemptum, est ipso jure nulla, licet ipse non appellaverit, n. 5. Ass. 3. Ecclesiæ sita in Diocesi Episcopi, est eidem subiecta, & tenetur præstare omnia jura Episcopalia, etiam si ea à quibuscumque Religiosis possideantur jure incorporationis, & patronatus, nu. 6. Potest Episcopus Ecclesiæ intra suam Diocesim sitæ privilegium exemptionis ab omnibus juribus Episcopalibus concedere, saltem si Papa ex certa scientia id confirmet. Item potest Episcopus, quando alicui exemptionem à juribus Episcopalibus, vel jurisdictionem Ecclesiasticam concedit, pensionem aliquam, sive censum annum sibi reservare, in signum præteritæ subjectionis, & recognitionem beneficii accepti, n. 7. Notanda differentia inter contractum censualem, & emphyteusim, n. 8. Ass. 4. Si dubitetur de aliqua Ecclesiâ, in cuius Diocesi sita sit, tum ea subiecta est illi Episcopo, qui antequam ibi illa ædificaretur, in incolâ illius loci jura Episcopalia exercuit, vel Sacramenta contulit, præsertim Baptismum, & Confirmationem, num. 9. Ex eo, quod constet, vel probetur, Episcopum in certo loco exercuisse jurisdictionem Episcopalem, conferendo v. g. duo Sacramenta Baptismi, & Confirmationis, acquisivit possessionem omnium jurium Episcopaliū in eodem loco, nu. 10. Utrum ex terminis, seu limitibus territorij temporalis possit determinari, quod Ecclesiâ pertineat ad hujus, vel illius Episcopi jurisdictionem spiritualement? cit. n. 10.

§. II. Cui Episcopo sit subiecta Ecclesiâ, vel Monasterium unitum Ecclesiæ, vel Monasterio alterius Diocesis?

Quando una Ecclesiâ, vel Monasterium unitur Ecclesiæ, vel Monasterio alterius Diocesis, tunc manet subiectum Episcopo prioris Diocesis, in quo Mo-

nasterium est situm; quia unio censetur facta, sine præjudicio illius, n. 11. Si Monasterium penitus sit desertum, quia omnes Religiosi mortui sunt, & accessit uniatur Monasterio alterius Diocesis, tunc Monasterio principali acquiruntur omnes res, jura, & actiones Monasterij uniti, ita, ut Prælatus Monasterij majoris, seu principalis, sit etiam Prælatus Monasterij minoris, seu uniti, in quo Priorem, seu Vicarium constitutere debet, qui Prælato superiori est subiectus, & eundem Prælatum superiorem spectat, etiam continere Vicarium: non verò ad Episcopum, sive majoris Monasterij, sive minoris, n. 12. & 13. Fit tamen hæc casu, Monasterium, vel Ecclesiâ, cui incorporatio, sive unio facta est, subiectum jurisdictioni Episcopi, in cuius Diocesi Monasterium unitum situm est: sed respectivè tantum in ijs, quæ pertinent ad illud Monasterium, cit. n. 13.

§. III. An Ecclesiæ Regulares possint mutari in Sæculares, sive Monasteria in Collegia Clericorum Sæcularium?

Monasteria, quamdiu per Regulares reguntur, & ordinari possunt, non debent ad Clericos Sæculares transferri: nisi in defectum Religiosorum, num. 14. Qualis ordo servandus sit in reformatione alicujus Monasterij? n. 15. An vicissim ob defectum Sæcularium Clericorum, ex Ecclesiâ Sæculari fieri possit Monasterium, vel alia Ecclesiâ Regularis? n. eod.

§. IV. De Xenodochijs, seu Hospitalibus, & similibus pijs locis.

Quær. 1. An Hospitalia sint Beneficia, & inde tul' conferri possint? Resp. non sunt Beneficia, etiam si Capellæ annexas habeant, vel Decimas, aut alia jura spiritualia: nisi Hospitalia essent accessorie unita alii Ecclesiæ, seu Beneficio, n. 16. Unde non possunt etiam in titulum Beneficij conferri regulariter, n. eod.

Quær. 2. Quinam possint constitui Rectores Hospitalium, & ad quid ratione officij sui obligentur? Respond. Religiosi non possunt esse Rectores Hospitalium, exceptis certis casibus: at verò Clerici Sæculares, imò etiam Laici possunt illis præfici, n. 17. Quenam ad Officiū eorum, quibus administratio Hospitalium committitur, pertinent? n. 18.

Quær. 3. An, & quâ ratione Hospitalia, & alia loca pia subiciantur curæ, & jurisdictioni Episcopi? Respond. Xenodochia, seu Hospitalia, quæ Episcopi auctoritate sunt erecta, & alia similia loca pia, & religiosa subsunt jurisdictioni Episcopi, in cuius Diocesi sita sunt, qui curare debet, ut ad eos fines, seu usus pios applicentur, ad quos delibis sunt fundata, ac destinata: nisi ex privilegio, statuto, vel consuetudine legitime præscripta ad alius id pertinere, probetur, num. 19.

Alia sunt Hospitalia non Ecclesiastica, seu Religiosa, sed profana, ac secularia, sine Episcopi auctoritate, erecta à Dominis secularibus, quæ eorum curæ, ac dispositioni submittunt, n. 20.

Hospitalium, seu religiosorum, quod Episcopi auctoritate est erectum, non potest in profanos usus converti: sicut potest Hospitalium, privata solius auctoritate, constructum, ad alium etiam profanum usum converti, n. 21.

Similiter utensilia Ecclesiæ constructa, ac diruta, mappæ altaris &c. ad usum profanum amplius adhiberi non debent: neque Episcopalia, aut Monasteria in habitacula secularium, vel domos privatas eorum converti possunt, n. 22. Item Ordinarij locorum, seu Diocesanorum curare debent, ut Hospitalia secundum eorum fundationes reformentur, &